

Valinnaisaineopas

9. luokka

Lukuvuosi 2026-2027

Valinnaisainetoiveissa huomioitavaa

- Valinnaisaineita on yhteensä 5 vvt ja jokaisesta kategoriasta on yksi valinnaisaine.
- Valinnaisaineista esitetään kaksi toivetta, joista toinen pyritään toteuttamaan.
- Mieti molemmat toiveet huolellisesti!
- Valinnaisaineita ei voi vaihtaa kesken vuoden.
- B2-kieltä opiskellaan 8. ja 9. luokalla.
- Suositellaan vahvasti valitsemaan monipuolisesti valinnaisaineita.
- Ammatillisen koulutuksen valintapisteissä painotetaan taito- ja taideaineita.

9. lk valinnaisaineet 2026-2027

Valinnaisaineita yksi jokaisesta sarakkeesta eli yhteensä 5 vvt.

Taito- ja taideaine 2vvt Tämä aine arvioidaan numerolla ja arviointi vaikuttaa TT-aineen päättöarvosanaan.		Valinnaisaine 2vvt Arvioidaan erillisellä numerolla. 8.luokalla valittua B2-valinnaiskieltä pitää jatkaa myös 9. luokalla.		Valinnaisaine 1vvt Arvioidaan merkinnällä hyväksytty/hylätty, ja sillä voi olla korottava vaikutus yhteisen aineen arvosanaan.	
Liikunta		Liikunta		Globaali- ja kulttuurikasvatus: Vieraat kielet	
Musiikki		Kuvataide		Ilmaisutaito ja luovuus: Lyriikka	
Kotitalous		Mediakuvataide		Yhteiskunta ja vaikuttaminen: Matematiikka	
Kuvataide		Kotitalous		Yhteiskunta ja vaikuttaminen: Lakitieto	
Käsityö tekstiili		Käsityö tekstiili		Globaali- ja kulttuurikasvatus: Talous- ja yrittäjyystieto	
Käsityö tekninen		Käsityö tekninen		Globaali- ja kulttuurikasvatus: Leivonnän maailmanmatka	
		B2-saksa		Monialaiset soveltavat kädentaidot: Palloilu	
		B2-ranska			
		B2-venäjä			
		B2-espanja			
		Tieto- ja viestintätekniikka			
		Ilmaisutaito			

POIKKEUKSET VALINTOIHIIN:

Painotettua musiikkia opiskelevat, joilla A1-englanti (painotettu musiikki 3h)
valitsevat vain 2vvt muut valinnaisaineet sarakkeesta. (B2-kieltä pitää jatkaa)

Painotettua musiikkia opiskelevat, joilla A2-ruotsi (painotettu musiikki 3h ja A2-englanti 2h)
valitsevat vain 2vvt muut valinnaisaineet sarakkeesta.

Laajamittaisessa kaksikielisessä (fi-en) opiskelevat (painotettu englanti 1h)
valitsee 2vvt TT-valinnaista ja 2vvt muut valinnaisaineet sarakkeesta. (B2-kieltä pitää jatkaa)

Ruotsinkielinen luokka (A2-suomi 2h) ja **RUA2 opiskelevat**
valitsee 2vvt TT-valinnaista, 2vvt muut valinnaisaineet + 1vvt soveltavat valinnaisaineet sarakkeesta (B2-kieltä pitää jatkaa)

TAIDE- JA TAITOAINEIDEN VALINNAISET (TT) 9LK: KAHDEN TUNNIN AINEET

Liikunnan taito- ja taideaine (ttLI 2 vvt)

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on edistää oppilaiden hyvinvointia tukemalla fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä. Opetuksessa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja sekä luontoa. Lisäksi pyritään mahdollisuuksien mukaan tutustumaan kaupungin tarjoamiin liikuntapaikkoihin. Tunneilla liikutaan monipuolisesti. Oppilaat osallistuvat toiminnan suunnitteluun.

Musiikin taide- ja taitoaine (ttMU 2 vvt)

Tavoitteena on syventää 7. ja 8.luokilla opittuja musiikillisia taitoja. Kurssilla kehitetään edelleen laulu- ja soittotaitoja, sekä harjoitellaan yhtyesoittoa mahdollisuuksien mukaan. Lisäksi tutustutaan jazzin kehitykseen, taidemusiikkiin, sekä valikoiden muiden maiden musiikkikulttuureihin. Mahdollisuuksien mukaan luodaan musiikkia myös TVT-avusteisesti. Kurssi soveltuu 8. luokan valinnaisen musiikin jatkoksi.

Kuvataiteen taide- ja taitoaine (ttKU 2 vvt)

Tunneilla työskennellään yhteisen teeman parissa soveltaen itse valittua työskentelytapaa. Käytettävissä on työvälineet digitaalisesta mediasta öljyvärimaalaukseen ja muihin kuvantekemisen tekniikoihin. Tutustumme myös taidehistoriaan ja median kuviin saadaksemme lisäinspirointia omaan työskentelyyn.

Kotitalouden taide- ja taitoaine: Sesonkiherkkuja taloudellisesti meiltä ja muualta (ttKO 2 vvt)

Tavoitteena on oppia hyödyntämään sesonkien ruoka-ainetarjontaa sekä tutustua Euroopan ulkopuolisiin ruokakulttuureihin.

Käsityö tekstiili (ttKSts 2vvt)

Valinnaisessa tekstiilityössä syvennetään aiemmin opittuja käsityötaitoja ja tutustutaan uusiin tekniikoihin, laitteisiin, työvälineisiin ja materiaaleihin. Tavoitteena on toteuttaa kokonaisia käsityöprosesseja suunnittelusta erilaisten työvaiheiden kautta valmiiksi tuotteiksi. Oppilas dokumentoi prosessiaan sähköiseen portfolioon ja arvioi työskentelyään sen edetessä. Vuoden aikana toteutetaan töitä eri aihepiireistä ja eri tekniikoilla. Kurssilla luodaan katsaus kotimaiseen tekstiilialan yrityksiin ja ammatteihin. Oppilaalla on halutessaan mahdollisuus keskittyä aihealueisiin, jotka liittyvät hänen tuleviin tekstiilialan koulutussuunnitelmiinsa.

Käsityö tekninen (ttKStn 2vvt)

Valinnaisen käsityön tarkoituksena on syventää materiaalituntemusta ja tietämystä eri koneista, laitteista, työtavoista ja tekniikoista niin puuntyöstön, metallintyöstön, kuin teknologisten välineiden (esim. Laser, 3d-printteri jne.) osalta. Toteutetaan käsityöprojekteja sekä annettun mallin että oman ideoinnin ja suunnittelun pohjalta. Erityisenä tavoitteena on oppilaan itse suunnittelemien käsityöprojektien avulla kehittää suunnittelu- ja ongelmanratkaisutaitoja sekä kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Tehdään huolto- ja korjaustoimenpiteitä omiin kulkuneuvoihin, koneisiin ja laitteisiin.

MUUT VALINNAISET OPIAINEET 9LK: KAHDEN TUNNIN AINEET

Liikunta (vLI 2vvt)

Liikunnan syventävissä opinnoissa on tavoitteena motoristen perustaitojen vahvistaminen ja liikunnallisten ja fyysisten valmiuksien kehittäminen. Oppilaat osallistuvat toiminnan suunnitteluun. Tarkoituksena liikkua tavoilla, jotka tuottavat iloa ja virkistystä. Tavoitteena on, että liikunnasta tulisi osa oppilaan elämäntapaa. Lisäksi pyritään mahdollisuuksien mukaan tutustumaan kaupungin tarjoamiin liikuntapaikkoihin. Arviointi perustuu valinnaisen aineen tavoitteiden saavuttamiseen.

Kuvataide (vKU 2 vvt)

Valinnaisessa kuvataiteessa syvennetään perustyöskentelytaitoja monipuolisesti. Työskentelyn perustana on oppilaiden omat kokemukset ja kuvat, mielikuvitus, ympäröivän visuaalisen kulttuurin ilmiöt sekä taiteen maailma. Oppilas syventää taitojaan ja tietojään kuvataiteen eri osa-alueilla kuten piirtämisessä ja maalaamisessa sekä muotoilussa.

Mediakuvataide (vKUM 2 vvt)

Syksyllä tutustutaan liikkuvan kuvan perusteisiin tekemällä pieniä elokuvaharjoituksia sekä tekemällä lyhytelokuvia ryhmätyönä. Keväällä tehdään 3D-tulostukseen ja graafiseen suunnitteluun liittyvä projekti. Mediakuvataiteessa aloitetaan aivan alkeista, joten sinun ei tarvitse osata näitä asioita osallistuaksesi valinnaisaineeseen.

Kotitalous Luovuutta ateriasuunnitteluun (vKO 2vvt)

Tavoitteena laajentaa erilaisten kotimaisten ja ulkomaisten ruoka-aineiden tuntemusta sekä soveltaa sitä ateriasuunnitteluun ja huomioida kestävä kehitys työskentelyssä. Tutustutaan ruoka-aineisiin ja valmistetaan niistä herkullisia ateriakokonaisuuksia ja leivonnaisia omaa suunnittelua painottaen.

Käsityö tekstiili (vKSts 2vvt)

Valinnaisessa tekstiilityössä syvennetään aiemmin opittuja käsityötaitoja ja tutustutaan uusiin tekniikoihin, laitteisiin, työvälineisiin ja materiaaleihin. Tavoitteena on toteuttaa kokonaisia käsityöprosesseja suunnittelusta erilaisten työvaiheiden kautta valmiiksi tuotteiksi. Oppilas dokumentoi prosessiaan sähköiseen portfolioon ja arvioi työskentelyään sen edetessä. Vuoden aikana toteutetaan töitä eri aihepiireistä ja eri tekniikoilla. Luodaan katsaus kotimaisiin tekstiilitaiteilijoihin ja heidän tuotantonsa. Vahvistetaan yksilöllisten tuotteiden suunnittelua ja taitoa käyttää tekstiilejä itseilmaisun välineenä.

Käsityö tekninen (VKStn 2vvt)

Valinnaisen käsityön syventävien opintojen tarkoituksena on syventää teknisen työn materiaalituntemusta ja tietämystä eri työtavoista ja tekniikoista. Oppilas voi kehittää turvallisessa ympäristössä kädentaitoja ja tutustua eri materiaaleihin, työstömenetelmiin sekä koneisiin. Opinnoissa kehitetään suunnittelutaitoja sekä syvennetään ongelmanratkaisukykyä. Oppilaan omaksuessa turvalliset työtavat edetään hänen oppimisensa mukaan. Oppilaalla on mahdollisuus painottaa opiskelussa jatkokoulutustoihinsa vastaavia aihealueita. Oppilaalla on mahdollisuus tehdä myös huolto- ja korjaustoimenpiteitä omiin kulkuneuvoihin, koneisiin ja laitteisiin.

B2-saksa (vSAB 2 vvt) (Jatkuu 2h/vk, jos on aloitettu 8.luokalla)

B2-ranska (vRAB 2 vvt) (Jatkuu 2h/vk, jos on aloitettu 8.luokalla)

B2-venäjä (vVEB 2 vvt) (Jatkuu 2h/vk, jos on aloitettu 8.luokalla)

B2-espanja (vESB 2 vvt) (Jatkuu 2h/vk, jos on aloitettu 8.luokalla)

Tieto- ja viestintätekniikka TVT (vTVT 2 vvt)

Tieto- ja viestintätekniikassa harjoitellaan käyttämään erilaisia tieto- ja viestintätekniikan oppimisympäristöjä yksin ja ryhmässä. Tunneilla opitaan sopivien työvälineiden ja ohjelmien käyttöä Office 365- ympäristössä ja harjoitellaan oppimisympäristöjen käyttöä oppimistehtävissä (esim. tekstinkäsittely, tietojenkäsittely ja grafiikka). Samalla opitaan tietotekniikan peruskäsit-

teitä, tietokoneiden rakennetta ja käyttöjärjestelmän toimintaa. Oppilas tutustuu turvalliseen tietotekniikan käyttöön ja ymmärtää sosiaalisen median käyttömahdollisuudet hyvien tapojen ja normien mukaan. Lisäksi tutustutaan ohjelmoinnin perusteisiin ja valmistaudutaan tulevaisuuden haasteisiin.

Ilmaisutaito (vIT 2 vvt)

Ilmaisutaidossa pääsee tutustumaan näyttelemisen, teatterin ja yleensä luovuuden maailmaan. Ilmaisutaito kehittää oppiaineena kaikkea, mikä liittyy itsensä ilmaisemiseen. Työtapoja ovat muun muassa ryhmäytymisleikit, keskittymisharjoitukset, pantomiimi, improvisaatioharjoitukset ja näytteleminen. Oppitunneilla tutkitaan elämän ilmiöitä ja sosiaalisia tilanteita draaman keinoin. Pää tavoitteena on virittää into luovaan työskentelyyn ja kannustavan ryhmähengen rakentamiseen. Ilmaisutaito kasvattaa itsetuntemusta ja uskallusta. Ilmaisutaidon arvioinnin lähtökohtana on, että ilmaisutaito sopii oppiaineena kaikille oppilaille. Arvioinnissa painottuu asenne: halu kehittää omaa ilmaisuaan sekä kannustaa muita kehittymään.

MUUT VALINNAISET OPPIAINEET 9LK: YHDEN TUNNIN AINEET

Globaali- ja kulttuurikasvatus

Vieraat kielet (xVK 1 vvt)

Tehtävänä on herättää uteliaisuus ja kiinnostus vieraisiin kieliin sekä vahvistaa uskoa omiin taitoihin vieraan kielen oppijana. Tunneilla opitaan kielten alkeita ja laajennetaan käsitystä monikielisestä maailmasta sekä havaitaan yhtäläisyyksiä eri kielten välillä. Tarjottavien kielten valikoima (ranska, saksa, venäjä) saattaa vaihdella vuosittain opettajasta mukaan. Lisäksi tutustutaan kohdekielten kulttuureihin esim. juhlapyhien, ruokakulttuurin ja videoiden avulla.

Ilmaisutaito ja luovuus

Lyriikka (xMU 1 vvt)

Lyrikassa kehitetään musiikkiin liittyviä kirjoitustaitoja. Opetellaan muun muassa riimittelyä, alku- ja loppusointuja sekä vapaata kirjoittamista. Musiikkia kuunnellaan pohtien erilaisten kappaleiden sanoitusten merkityksiä. Opetuksen lomassa käydään ajankohtaisia yhteiskunnallisia keskusteluja, joiden myötä ammennetaan lauluaihioita omiin teksteihin. Kirjoitusharjoituksia voi tehdä myös muilla kuin suomen kielellä. Mahdollisuuksien mukaan omat tekstit voidaan säveltää valmiiksi kappaleiksi.

Yhteiskunta ja vaikuttaminen

Matematiikka (xMA 1 vvt)

Innostu matematiikasta! Syvennetään matematiikassa jo opittuja tietoja ja taitoja. Harjoitellaan monipuolisia ongelmanratkaisutaitoja ja parannetaan matematiikan digitaitoja lukio-opintoja varten. Mahdollisuuksien mukaan sisältöjä ja työskentelymenetelmiä suunnitellaan oppilaiden toiveiden ja harrastuneisuuden pohjalta.

Lakitieto (xYH 1 vvt)

Tavoitteena on syventää oppilaan lakitietämystä ja -tuntemusta. Lakitiedossa ratkotaan oikeustapauksien, perehdytään rikosoikeudenkäynteihin ja vierailaan Päijät-Hämeen Käräjäoikeudessa. Kurssin voi vaikuttaa positiivisesti yhteiskuntaopin päättöarviointiin.

Globaali- ja kulttuurikasvatus

Talous- ja yrittäjyystieto (xYHT 1 vvt)

Valinnaisaineen tavoitteena on syventää omaan talouteen sekä yrityksiin ja yrittäjyyteen liittyviä tietoja ja taitoja. Sisältöaiheina voivat olla esim. ostaminen ja maksaminen, säästäminen ja sijoittaminen, mainonta, kuluttajansuoja, asuminen, työelämä, yritystoiminta ja yrittäjyys. Opiskelussa painotetaan toiminnallisia työtapoja. Vierailut koulun ulkopuolelle ja vieraat oppitunnille kuuluvat kurssin ohjelmaan.

Monialaiset soveltavat kädentaidot

Leivonnan maailmanmatka (xKO 1vvt)

Kerrataan sekä sovelletaan perustaikinoita ja leivontamenetelmiä sekä opetellaan soveltamaan ohjeita. Valmistetaan monipuolisia leivonnaisia eri maista. Tavoitteena on myös ohjata oppilaita taloudelliseen kuluttamiseen.

Palloilu (xLI 1vvt)

Palloilukurssilla syvennetään perusliikuntataitoja ja tutustutaan eri maila- ja maalintekopeleihin sekä heittopeleihin. Tarkoituksena on osallistua koulun joukkueella koululaisturnauksiin. Oppilaat saavat vaikuttaa valinnaisen liikunnan sisältöön.

LISÄTIETOJA

Opinto-ohjaajat:

Milla Aaltonen (8A-D ja 8S) p. 044 416 4625

Janita Kulkula (8E-H) p. 044 416 3297

Apulaisrehtori:

Outi Rönkä p. 050 387 9706